

به نام خدا

نگاه اجمالی به استانداردهای حسابرسی ایران

ویژه دانشجویان کارشناسی ارشد

مؤلف:

حمیدرضا اسدی

مدرس و کارشناس ارشد حسابداری

انتشارات ارسطو

(چاپ و نشر ایران)

۱۳۹۸

سرشناسه: اسدی، حمیدرضا، ۱۳۷۰-
عنوان و نام پدیدآور: نگاه اجمالی به استانداردهای حسابرسی ایران/مؤلف
حمیدرضا اسدی.
مشخصات نشر: مشهد: ارسطو، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص.
شابک: ۹-۳۸۱-۴۳۲-۶۰۰-۹۷۸:۳۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: حسابرسی - ایران - استانداردها
رده بندی کنگره: PIR۸۳۶۱
رده بندی دیویی: ۸۴۳/۶۲
شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۵۹۸۷۵

نام کتاب: نگاه اجمالی به استانداردهای حسابرسی ایران
نویسنده: حمیدرضا اسدی
ناشر: ارسطو (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)
صفحه آرایشی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸
چاپ: مدیران
قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹-۳۸۱-۴۳۲-۶۰۰-۹۷۸
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

تقدیر

این کتاب را تقدیم می‌کنم به مهربانترین همراهان زندگیم، پدر، مادر، همسر عزیزم که حضورشان همیشه گرما بخش روح من بوده است. از اساتید بزرگوارم برای تمام حمایت‌ها و زحمات بی‌دریغ‌شان سپاسگزاری می‌کنم.

۱۵	فصل اول - رهنمود های حسابرسی
۱۵	مقدمه
۱۵	حسابرس کیست و چه خصوصیتی باید داشته باشد
۱۷	گزارش حسابرسی چیست و چه کارایی دارد و به چند نوع تقسیم میشود؟
۱۸	قرارداد حسابرسی چیست و سیستم حسابرسی باید چگونه باشد؟
۱۹	حسابرسی مبتنی بر ریسک:
۲۰	تعریف حسابرسی مبتنی بر ریسک:
۲۰	اهمیت و ریسک حسابرسی:
۲۱	استفاده از اهمیت توسط حسابرس:
۲۲	رابطه اهمیت و ریسک حسابرسی:
۲۲	تفاوت های حسابرسی مبتنی بر ریسک با حسابرسی سنتی:
۲۳	محدودیت های رویکرد سنتی:
۲۳	مزایای رویکرد مبتنی بر ریسک:
۲۴	احتمال خطر حسابرسی (ریسک حسابرسی) (AR): Audit Risk
۲۴	عوامل موثر بر احتمال خطر حسابرسی:
۲۴	خصوصیات مدیریت
۲۴	ویژگیهای عملیات
۲۵	ویژگیهای حسابرسی واحد مورد رسیدگی
۲۵	احتمال خطر حسابرسی در سطح یک حساب به سه جزء به شرح ذیل تقسیم بندی می شود:
۲۵	خطر ذاتی Inherent Risk
۲۶	خطر کنترل control Risk
۲۶	خطر عدم کشف Detection Risk
۲۷	مراحل حسابرسی با نگرش مبتنی بر ریسک:
۲۸	مرحله (۱) برنامه ریزی حسابرسی:
۲۸	۱-۱- کسب اطلاعات لازم برای پذیرش کار:
۲۸	۱-۲- کسب اطلاعات کلی و شناخت الزامات قانونی:

- ۳-۱- برآورد خطر عدم کشف ناشی از بررسی تحلیلی مقدماتی (APR): ۲۸.....
- ۴-۱- برآورد خطر ذاتی (IR): ۲۸.....
- ۵-۱- شناخت اولیه از سیستم کنترل داخلی و برآورد اولیه از خطر کنترل (CR) ۲۸.....
- ۶-۱- برآورد اهمیت: ۲۹.....
- مراحل تعیین اهمیت در جریان حسابرسی: ۲۹.....
- ۷-۱- تعیین خطر قابل پذیرش حسابرسی (AAR) ۳۰.....
- ۸-۱- برآورد اولیه از خطر عدم کشف ناشی از آزمون جزئیات (TDDR) ۳۰.....
- ۹-۱- تهیه بودجه و تنظیم قرارداد ۳۱.....
- ۱۰-۱- تعیین اعضای گروه حسابرسی ۳۱.....
- بخش دوم- شناخت سیستم های حسابداری و کنترل داخلی و برآورد نهایی خطر کنترل ۳۱.....
- کسب شناخت از سیستمهای حسابداری و کنترلهای داخلی ۳۱.....
- بخش سوم- برآورد خطر عدم کشف (DR) ۳۲.....
- بخش چهارم- طراحی، اجرا و ارزیابی نتایج آزمون های محتوا ۳۲.....
- خلاصه مطلب ریسک حسابرسی ۳۳.....
- نکات مهم در باره خطرهای حسابرسی (آلفا و بتا) ۳۳.....
- روش محاسبه خطر حسابرسی و تعاریف دوباره انواع خطرها ۳۳.....
- فصل دوم - اهداف کلی حسابرس مستقل و انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی - ۲۰۰۰ ۳۵.....
- دامنه کاربرد ۳۵.....
- حسابرسی صورتهای مالی ۳۵.....
- دامنه حسابرسی ۳۵.....
- حسابرسی صورتهای مالی ۳۶.....
- ملاحظات خاص حسابرسی در بخش عمومی ۳۷.....
- کاربرد اهمیت در حسابرسی: ۳۷.....
- عوامل موثر بر قضاوت درباره اهمیت: ۳۷.....
- مسئولیت حسابرس: اظهارنظر نسبت به صورتهای مالی به عنوان یک مجموعه واحد ۳۸.....
- ملزم کردن حسابرس به: ۳۸.....
- اظهارنظر حسابرس: ۳۸.....
- اهداف کلی حسابرس در انجام حسابرسی صورتهای مالی ۳۸.....

۳۹.....	تعریف خاص این استاندارد.....
۳۹.....	ارکان راهبری:
۳۹.....	اطلاعات مالی تاریخی:.....
۳۹.....	اطمینان معقول:
۳۹.....	تحریف:.....
۳۹.....	تردید حرفه‌ای:.....
۳۹.....	چارچوب گزارشگری مالی مربوط:.....
۳۹.....	حسابرس:.....
۴۰.....	خطر تحریف بااهمیت:.....
۴۰.....	خطر حسابرسی:.....
۴۰.....	خطر عدم کشف:.....
۴۰.....	شواهد حسابرسی:.....
۴۰.....	خصوصیات شواهد حسابرسی:.....
۴۰.....	صورت‌های مالی:.....
۴۱.....	قضاوت حرفه‌ای:.....
۴۱.....	مدیران اجرایی:.....
۴۱.....	فرض اساسی در رابطه با مسئولیت‌های مدیران اجرایی و ارکان راهبری واحد تجاری در قبال حسابرسی:.....
۴۱.....	مسئولیت‌ها:.....
۴۱.....	الزامات اخلاق حرفه‌ای مربوط به حسابرسی صورت‌های مالی.....
۴۲.....	وظایف حسابرسی.....
۴۲.....	استقلال حسابرس از واحد تجاری.....
۴۲.....	فواید استقلال:.....
۴۲.....	تردید حرفه ای.....
۴۲.....	الزام به حفظ تردید حرفه‌ای در تمام مراحل مخصوصاً برای کاهش خطرهایی مانند:.....
۴۳.....	کاربرد تردید حرفه ای.....
۴۳.....	قضاوت حرفه ای.....
۴۳.....	کاربرد اعمال قضاوت حرفه‌ای:.....
۴۴.....	ویژگی خاص قضاوت حرفه‌ای:.....

- ۴۴..... شواهد حسابرسی کافی و مناسب و خطر حسابرسی
- ۴۵..... کافی و مناسب بودن شواهد حسابرسی
- ۴۵..... خطر حسابرسی
- ۴۶..... نکته مهم در باره خطر حسابرسی
- ۴۶..... محدودیتهای ذاتی حسابرسی
- ۴۶..... اثر محدودیتهای ذاتی
- ۴۶..... منشا محدودیتهای ذاتی حسابرسی:
- ۴۷..... ماهیت گزارشگری مالی
- ۴۷..... نکته مهم
- ۴۷..... ماهیت روشهای حسابرسی
- ۴۷..... به موقع بودن گزارشگری مالی و توازن بین هزینه و منفعت
- ۴۷..... به موقع بودن گزارشگری مالی و توازن بین هزینه و منفعت
- ۴۷..... وظیفه حسابرس در قبال انتظار استفاده کنندگان:
- ۴۸..... الزامات استانداردهای حسابرسی برای برنامه ریزی و اجرای عملیات حسابرسی:
- ۴۸..... سایر موضوعات مؤثر بر محدودیتهای ذاتی حسابرسی
- ۴۸..... رعایت استانداردهای حسابرسی مربوط به کار حسابرسی
- ۴۸..... ماهیت استانداردهای حسابرسی
- ۴۹..... ملاحظات خاص در حسابرسی واحدهای بخش عمومی
- ۴۹..... محتوای استانداردهای حسابرسی
- ۴۹..... محتوای ملاحظات خاص در حسابرسی واحدهای تجاری کوچک
- ۴۹..... کاربرد ملاحظات خاص مربوط به واحدهای تجاری کوچک
- ۵۰..... استفاده از اهداف برای تعیین ضرورت انجام روشهای حسابرسی بیشتر
- ۵۰..... استفاده از اهداف برای ارزیابی کافی و مناسب بودن شواهد حسابرسی
- ۵۱..... شرایط نبود الزام به رعایت کلیه الزامات یک استاندارد حسابرسی:
- ۵۱..... الزامات مربوط
- ۵۱..... مربوط نبودن یک استاندارد حسابرسی در شرایط خاصی
- ۵۱..... انحراف از یک الزام
- ۵۱..... حسابرس در صورت نبود امکان دستیابی به یک هدف مندرج در یک استاندارد حسابرسی مربوط باید:

۵۲.....	عوامل موثر بر قضاوت حرفه‌ای حسابرس در مورد تحقق هدف:
۵۳.....	فصل سوم - قرارداد حسابرسی - ۲۱+
۵۳.....	هدف استاندارد
۵۳.....	دامنه استاندارد
۵۳.....	قرارداد حسابرسی
۵۳.....	نکات اساسی قرارداد حسابرسی
۵۳.....	محتوای قرارداد حسابرسی
۵۴.....	نمونه قرارداد حسابرسی
۵۵.....	حسابرسی اجزای واحد مورد رسیدگی
۵۶.....	حسابرسی های بعدی
۵۶.....	تغییر در نوع خدمت حسابرس
۵۶.....	تغییر در نوع خدمت حسابرس
۵۸.....	فصل چهارم - برنامه‌ریزی حسابرسی صورتهای مالی - ۳۰+
۵۸.....	دامنه کاربرد
۵۸.....	مزایای اصلی برنامه‌ریزی مناسب کار برای حسابرسی صورتهای مالی:
۵۸.....	برنامه‌ریزی کار حسابرسی
۵۸.....	عوامل موثر بر ماهیت و دامنه فعالیت‌های برنامه‌ریزی:
۵۸.....	آغاز برنامه ریزی
۵۸.....	پایان برنامه ریزی
۵۸.....	اقدامات قبل از برنامه ریزی:
۵۹.....	هدف حسابرس:
۵۹.....	مشارکت اعضای اصلی تیم حسابرسی
۵۹.....	فعالیت‌های حسابرسی در شروع کار حسابرسی
۵۹.....	مزیت اجرای فعالیت‌های مقدماتی:
۵۹.....	اهداف حاصل از اجرای فعالیت‌های مقدماتی:
۵۹.....	تدوین طرح کلی حسابرسی:
۶۰.....	اقدامات حسابرس برای تدوین طرح کلی حسابرسی:
۶۰.....	تدوین طرح کلی حسابرسی، کمک به تعیین:

- ۶۰..... میزان منابع لازم برای حوزه‌های خاص حسابرسی
- ۶۰..... چگونگی مدیریت، هدایت و سرپرستی منابع
- ۶۰..... ویژگیهای کار حسابرسی
- ۶۱..... عوامل مهم، فعالیتهای مقدماتی و آگاهی کسب شده در سایر کارهای حسابرسی
- ۶۱..... ماهیت، زمان‌بندی و میزان منابع
- ۶۱..... بودجه‌بندی کار حسابرسی
- ۶۲..... ملاحظات خاص در حسابرسی واحدهای تجاری کوچک
- ۶۲..... برنامه حسابرسی
- ۶۲..... تغییرات برنامه‌ریزی در جریان انجام حسابرسی
- ۶۲..... هدایت، سرپرستی و بررسی
- ۶۲..... ملاحظات خاص در حسابرسی واحدهای تجاری کوچک
- ۶۳..... مستندسازی
- ۶۳..... مستندسازی طرح کلی حسابرسی:
- ۶۳..... مستندسازی برنامه حسابرسی:
- ۶۳..... سابقه تغییرات مهم در طرح کلی حسابرسی و برنامه حسابرسی
- ۶۳..... ملاحظات خاص در حسابرسی واحدهای تجاری کوچک
- ۶۴..... اقدامات حسابرس قبل از شروع حسابرسی نخستین:
- ۶۴..... گسترش فعالیتهای برنامه‌ریزی در حسابرسی نخستین:
- ۶۴..... فصل پنجم- تشخیص و ارزیابی خطرهای تحریف بااهمیت از طریق شناخت واحد تجاری و محیط آن- ۳۱۵.....
- ۶۵..... مقدمه
- ۶۵..... دامنه کاربرد
- ۶۵..... هدف
- ۶۵..... ادعاها:
- ۶۵..... خطر تجاری:
- ۶۵..... خطر عمده:
- ۶۵..... کنترل‌های داخلی:
- ۶۵..... روشهای ارزیابی خطر:
- ۶۶..... روشهای ارزیابی خطر و فعالیتهای مرتبط

- روشهای ارزیابی خطر: ۶۶.....
- کاربرد اطلاعات کسب شده از طریق اجرای روشهای ارزیابی خطر و فعالیتهای مرتبط: ۶۶.....
- خطرهای مورد ارزیابی شامل خطرهای ناشی از ۶۷.....
- پرس و جو از مدیران اجرایی، واحد حسابرسی داخلی و سایر کارکنان واحد تجاری ۶۷.....
- پرس و جو از واحد حسابرسی داخلی ۶۸.....
- روشهای تحلیلی ۶۸.....
- کاربرد روشهای تحلیلی انجام شده به عنوان روشهای ارزیابی خطر: ۶۸.....
- مشاهده و واریسی ۶۹.....
- اطلاعات کسب شده در دوره های قبلی (دلیل این امر وجود تغییرات در محیط کنترلی) ۷۰.....
- مذاکره اعضای تیم حسابرسی ۷۰.....
- منافع مذاکره اعضای تیم حسابرسی درباره احتمال آسیب پذیری صورتهای مالی واحد تجاری در اثر تحریف با اهمیت: ۷۰.....
- مذاکره اعضای تیم حسابرسی ۷۰.....
- ملاحظات خاص واحدهای تجاری کوچک ۷۰.....
- شناخت واحد تجاری و محیط آن، شامل کنترلهای داخلی ۷۱.....
- صنعت، قوانین و مقررات و سایر عوامل برون سازمانی ۷۱.....
- عوامل صنعت ۷۱.....
- کسب شناخت از موارد زیر با شناخت حسابرس از ماهیت واحد تجاری: ۷۲.....
- نمونه‌هایی از مواردی که حسابرس ممکن است در زمان کسب شناخت از ماهیت واحد تجاری مورد توجه قرار دهد: ۷۲.....
- سرمایه‌گذارها و فعالیتهای سرمایه‌گذاری مثل: ۷۳.....
- فعالیتهای تأمین مالی مثل: ۷۳.....
- گزارشگری مالی مثل: ۷۳.....
- ماهیت واحدهای تجاری با مقاصد خاص ۷۳.....
- انتخاب و بکارگیری رویه‌های حسابداری توسط واحد تجاری ۷۴.....
- اهداف و راهبردها و خطرهای تجاری مرتبط ۷۴.....
- اندازه‌گیری و بررسی عملکرد مالی واحد تجاری ۷۶.....
- ملاحظات خاص واحدهای تجاری کوچک ۷۷.....

- ۷۷..... کنترل‌های داخلی واحد تجاری
- ۷۷..... فایده شناخت کنترل‌های داخلی برای حسابرس: کمک به وی در:
- ۷۸..... سرفصل‌های مربوط به کنترل‌های داخلی:
- ۷۸..... هدف کنترل‌های داخلی
- ۷۸..... ملاحظات خاص واحدهای تجاری کوچک
- ۷۸..... عوامل موثر بر چگونگی طراحی، اعمال و حفظ کنترل‌های داخلی:
- ۷۸..... محدودیتهای کنترل‌های داخلی
- ۷۸..... ملاحظات خاص واحدهای تجاری کوچک
- ۷۹..... تفکیک اجزای کنترل‌های داخلی
- ۷۹..... اجزای کنترل‌های داخلی
- ۷۹..... ویژگیهای عناصردستی و خودکار کنترل‌های داخلی مرتبط با فرایند ارزیابی خطر توسط حسابرس
- ۸۰..... مزایای فناوری اطلاعات برای کنترل‌های داخلی واحد تجاری:
- ۸۰..... خطرهای فناوری اطلاعات برای کنترل‌های داخلی واحد تجاری:
- ۸۱..... قابلیت عناصر دستی کنترل‌های داخلی کمتر از عناصر خودکار. زیرا:
- ۸۱..... کنترل‌های مرتبط با حسابرسی
- عوامل مرتبط با قضاوت حسابرس درباره اینکه آیا یک کنترل، به تنهایی یا همراه با سایر کنترل‌ها، با حسابرسی ارتباط دارند یا خیر:
- ۸۱.....
- ۸۲..... ملاحظات خاص واحدهای بخش عمومی
- ۸۲..... روشهای ارزیابی خطر برای کسب شواهد حسابرسی درباره طراحی و اعمال کنترل‌های مربوط:
- ۸۳..... محیط کنترلی
- ۸۳..... عناصرمربوطی از محیط کنترلی هنگام کسب شناخت از محیط کنترلی:
- ۸۴..... دیدگاهها و سبک کاری مدیران اجرایی. ویژگیهای مدیران اجرایی نظیر:
- ۸۴..... شواهد حسابرسی برای عناصر محیط کنترلی
- ۸۴..... اثر محیط کنترلی بر ارزیابی خطرهای تحریف بااهمیت
- ۸۵..... ملاحظات خاص واحدهای تجاری کوچک
- ۸۵..... فرایند ارزیابی خطر توسط واحد تجاری
- وظیفه حسابرس در صورت تشخیص خطرهای بااهمیتی که مدیران اجرایی نتوانسته‌اند آنها را تشخیص دهند:
- ۸۶.....

- مذاکره با مدیران اجرایی در مورد نحوه تشخیص خطرهای تجاری مرتبط با اهداف گزارشگری مالی و نحوه برخورد با آنها. ۸۶
- ثبتهای حسابداری ۸۷
- فرایندهای تجاری واحد تجاری = فعالیتهای طراحی شده برای مقاصد زیر: ۸۷
- ملاحظات خاص واحدهای تجاری کوچک ۸۸
- فعالتهای کنترلی مرتبط با حسابرسی ۸۸
- عوامل موثر بر قضاوت حسابرس درباره مرتبط بودن یک فعالیت کنترلی با حسابرسی: ۸۹
- خطرهای ناشی از فناوری اطلاعات ۸۹
- کنترلهای کاربردی: ۹۰
- نظارت بر کنترلهای ۹۱
- واحد حسابرسی داخلی ۹۲
- منابع اطلاعات ۹۳
- استفاده از ادعاها ۹۵
- ادعاهای مورد استفاده حسابرس برای ارزیابی انواع مختلف تحریفهای بالقوه ۹۵
- فرایند تشخیص خطرهای تحریف بااهمیت ۹۶
- ارتباط دادن کنترلهای به ادعاها ۹۶
- خطرهای مستلزم توجه خاص حسابرس ۹۷
- تشخیص خطرهای عمده ۹۷
- خطرهایی که آزمونهای محتوا، به تنهایی شواهد حسابرسی کافی و مناسب برای آنها فراهم نمی کند ۹۸
- تجدیدنظر در ارزیابی خطر ۹۹
- مستند کردن موارد زیر توسط حسابرس: ۹۹
- منابع ۱۰۱

فصل اول - رهنمود های حسابرسی

مقدمه

وظیفه حسابداری، تهیه گزارشات مالی می باشد و وظیفه حسابرسی، حسابرسی روی گزارشات مالی می باشد، اول از همه یک حسابرس میخواهد حساسی کند ابتدا باید استاندارد های حسابداری و بعد قوانین مالیاتی، قوانین تجارت، قوانین تامین اجتماعی، قوانین تحریر مالیات، قوانین گمرکی (بخش های مهمش)، قوانین بیمانکاری و بعد باید قوانین حسابرسی را فرا بگیرد، یک حسابرس موافق کسی هست که بتواند هر استاندارد چه کارایی دارد و در چه زمانی از این استاندارد استفاده کند، بیشتر حسابرسان تمام ماده و تبصره اش را خط به خط نمیداند اما میدانند در چه زمان و در چه هنگامی از این استاندارد استفاده کنند، لازم به ذکر هست کسی میتواند حسابرسی کند که مراحل حسابداری را طی کرده باشد و یا حداقل بداند سیستم حسابداری یعنی چه؟، حالا من میخواهم به طور مختصر درباره حسابرسی صحبت کنم، پس تا اینجا متوجه شدیم حتمی باید حسابداری کنید تا حسابرسی را درک کنید (کسانی که میخواهند حسابرس موافقی بشوند)، همانطوری که گفتیم برای حسابرسی، باید استاندارد های حسابرسی را باید یک حسابرس اطلاع داشته باشد تا بتواند حسابرسی کند، لازم به ذکر است استاندارد حسابرسی تابع قوانین بین المللی هست اما متأسفانه در ایران استاندارد های بین المللی به طور کامل ترجمه نشده است و همه آنها در سایت استاندارد های بین المللی لحاظ شده و ما در نتیجه تابع استاندارد های ملی می باشیم و در این کتاب سعی شده درباره استاندارد حسابرسی ملی صحبت شود.

کسانی که این کتاب را مطالعه میکنند لطفاً به کتاب گزارشات مالی ایران و گزارشات مالی بین المللی مراجعه کنند^۱ تا این کتاب و یا به سایت که در پاورقی^۲ قید شده مراجعه کند، چون این کتاب سرچشمه گرفته از استاندارد ها و مطالب کتابهای قبلی می باشد.

این کتاب از سایت سازمان حسابرسی^۳ و خلاصه مطالب^۴ استاندارد های حسابرسی، جمع اوری شده با این تفاوت یک نگاه اجمالی از استاندارد های مهم حسابرسی و چند فایل آموزشی، نحوه حسابرسی از شرکت های جمع اوری شده و سعی شده با قلم روان به شما خوانندگان آموزش داده شود.

حسابرس کیست و چه خصوصیات باید داشته باشد

در این فصل میخواهم درباره حسابرسی با زبان گویا با شما خوانندگان، مطالب را آموزش دهم. شاید شما از خودتان پرسد حسابرسی چیست؟ (۱)، حسابرس کیست؟ (۲)، حسابرس چه ویژگی باید داشته باشد؟ (۳)، حق امضا حسابرسی چیست؟ (۴)، حسابرس مستقل چه ویژگی های باید داشته باشد؟ (۵)، آیا بدون حسابداری میتوان حسابرس

^۱ <https://chaponashr.ir/ahleghalam.php?ID=12>

^۲ <https://www.aparat.com/accasadi>

^۳ <https://audit.org.ir/WFrmCodificatedStandardView.aspx?Id=1>

^۴ خلاصه مطالب گرد اوری شده توسط سید سمانه شاهرخی

شد؟(۶)، فرق رشته حسابرسی و حسابداری چیست؟(۷)، حق امضاء حسابرسی چه کاربردی دارد؟(۸)، قرارداد حسابرسی با کارفرما چیست؟(۹)، چه فرایندی باید طی شود تا حق امضاء دریافت شود؟(۱۰) و هزاران سوالی که در ذهن شما هست، که در این کتاب جواب داده میشود.

ما ابتدا جواب سوال (۱) را میدهم، حسابرس کسی هست، که از طرف قانون مراحل حق امضاء را طی کرده است و در آزمون جامعه حسابداران رسمی شرکت کرده و در آزمون قبول شده است و میتواند از شرکت و گزارشات حسابداری، حسابرسی کند. کسانی که حق امضاء دارند میتوانند اظهارنامه مالیاتی تکمیل کنند، بدون آنکه ممیز مالیاتی از حسابرس، حسابرسی کند، و یا به بیان دیگر، خود حسابرس میتواند کارهای حسابرسی و مالیاتی شرکت را انجام دهد، بدون آنکه اداره دارایی از شرکت ممیزی کند(در صورت نادر امکان دارد اداره دارایی از شرکت حسابرسی شده، حسابرسی کند، مگر اینکه تخلف دیده شود). لازم به ذکر است کسانی که میخواهند حق امضاء حسابرسی بگیرند باید شرایط را داشته باشند، مثلاً شش سال سابقه حسابرسی، مدارک لیسانس حسابداری یا معادله آن و یا مدرک ACCA^۵، یا سابقه تدریس در دانشگاه، امکان دارد هر سال این قوانین و مقررات تغییر کند برای شرایط ثبت نام لطفاً به سایت جامعه حسابداران^۶ خبره مراجعه کنید. شاید باز در ذهن شما یک سالی دیگری ایجاد شد، ACCA چیست؟ این مدرک حسابداری بین المللی هست که آزمون های آن از طریق سایت یا از طریق مراجعه جامعه حسابداران رسمی، که واقع در تهران هست، برگزار شود؟ این مدرک برابر با مدرک فوق لیسانس از دانشگاه آکسفورد انگلستان می باشد، که با این آزمون می توانید اقامت کاری در ایالات اروپایی اخذ کنید، و باید ۱۶ آزمون را طی کنید تا به این مدرک برسید، و طول دوره دریافت این مدرک حداقل ۳ سال می باشد که آزمون آن از F۱ شروع می شود تا F۹ که برابر با مدرک لیسانس می باشد و از P۱ تا P۷ برای مدرک فوق لیسانس می باشد، و از طرفی کسانی که لیسانس حسابداری می باشند باید از F۵ امتحان بدهند، و هزینه هر آزمون حدود ۷۵ پوند می باشد.

حالا می خواهم جواب سوال(۶) را بدهم، آیا می توان بدون درس خواندن، مهندس شد، معلومه جواب خیر هست، بدون دانستن مطالب حسابداری نمیتوان حسابرس شد، اما به نظر من بهترین حسابرس کسی هست که فرایند حسابداری را به طور عملی طی کرده باشد و بعد وارد سیستم حسابرسی شود. حالا نوبت به پاسخ سوال(۷) شده است، در ایران رشته های حسابداری، به چند رشته تقسیم شده است، اما در واقع رشته حسابداری یکی هست، حتمی باید آزمون جامع حسابداران رسمی شرکت کرد، و قبول شوید تا حق امضاء به شما اعطا گردد و به مدرک تحصیلی هیچ ربطی ندارد. هنگامی که شما حق امضاء داشتید نمیتوانید حسابرسی کنید مگر اینکه یک شرکت ثبت کنید و دو نفر حق امضاء داشته باشند و آن وقت شما شرکت حسابرسی دارید و میتوانید مستقل کار کنید و حرف شما مستقل و به هیچ نهادی وابسته نباشد. حالا باید شخصیت مستقل را شرح دهم، فرض کنید بین دو شرکت دعوا مالی صورت گرفته است، بهترین کس، کسی هست که بتواند حسابها را، حسابرسی کند، شخصی است که هیچ ارتباطی با این دو شرکت نداشته باشد، و بدون طرفداری از کسی، حسابرسی کند، به این حسابرس مستقل میگویند، اما خود استقلال بودنم طبق استاندارد های حسابرسی شرایط دیگری دارد، مانند رازداری، صداقت، امانتداری و...

^۵ <https://www.accaglobal.com/middle-east/en.html>

^۶ <http://www.iacpa.ir>

حالا نوبت به جواب سوال (۹) می باشد، قرار داد حسابرسی، که بین کارفرما و حسابرس منعقد میگردد باید تمام جوامع آن لحاظ گردد، مثلا حق الزحمه حسابرس چقدر باشد (حق الزحمه هیچ ربطی به نوع گزارش حسابرسی ندارد)، نوع کار حسابرسی چگونه باشد (میتواند حسابرس هر قسمت از کار حسابرسی، یک قرارداد مجزا منعقد کند مثلا حسابرسی صورت جریان وجه نقد یک قرارداد مجزا منعقد کند و یا هر قسمتی از صورت های مالی یک قرارداد مجزا، بنا به شرایط و درخواست کارفرما)، مدت انجام قرارداد (زمان شروع و پایان حسابرسی باید قید گردد)، وظایف کارفرما (مثلا از کارفرما بخواهد هر مدرک مثبته، که حسابرس درخواست میکند، در اختیار حسابرس قرار دهد و محدودیت ایجاد نکند) (اگر محدودیت، مدیر عامل ایجاد کند روی گزارش حسابرسی تاثیر میگذارد و امکان دارد مقبول واقع نشود و یا مشروط، مردود، عدم رسیدگی یا بند مقبول با تاکید، صادر شود، فقط به نوع محدودیت بستگی دارد)، وظیفه حسابرس با کارفرما (مثلا رازداری، استقلال و بی طرفی و...)، نام و مشخصات شرکت حسابرسی شده (مثلا کد اقتصادی، نام هیئت مدیره، نام شرکت و...)، وظایف حسابرس نسبت به استفاده کنندگان در گزارشات حسابرسی باید قید گردد، یک قرارداد حسابرسی بین کارفرما و حسابرس شکل ها و ویژگی های متفاوتی دارد (بنا بر زمان، مکان، شرایط حسابرسی متفاوت هست)، و... در ادامه درباره قرار داد ها و یک نمونه قرارداد حسابرسی به طور کاربردی صحبت میکنیم.

گزارش حسابرسی چیست و چه کارایی دارد و به چند نوع تقسیم میشود؟

گزارشات حسابرسی از کاربرگ حسابرسی سرچشمه میگردد، حالا باز یک سوال دیگر، در ذهن شما شکل میگیرد، کاربرگ چیست؟ کاربرگ ها شکل های متفاوتی دارند، که هر حسابرس بنا به درخواست و سلیقه خود، آن را طراحی می کند، و از کارهای روزانه خود کاربرگ حسابرسی تهیه میکند، و یا به عبارتی در هر مرحله حسابرسی هست، نتیجه کار خود را در این کاربرگ یادداشت میکند، تا این کاربرگ را به کسی که مسئول حق امضاء باشد یا مسئول ریس حسابرسی تحویل دهد، تا در پایان حسابرسی نظر خود را درباره شرکت و گزارشات مالی شرکت، نظر بدهد. اما در اکثر کشورهای اروپایی کاربرگ آنها به صورت الکترونیکی می باشد، و از حالت سنتی خارج شده است، هر کاربرگی در موسسات حسابرسی، طبق قانون و الزاماتی که در شرکت حسابرسی با شده است، طراحی شده است و هیچ الزامات قانونی ندارد، اما شکل گزارشات حسابرسی تابع استانداردهای حسابرسی می باشد. در واقع گزارشات حسابرسی در واقع نظرات حسابرس می باشد، که طبق استاندارد های حسابرسی، گزارشات حسابرسی به چهار دسته تقسیم کرده اند:

- ۱) گزارش مردود
- ۲) گزارش عدم اظهار نظر
- ۳) گزارش مقبول
- ۴) گزارش مقبول با بند تاکید بر مطلب خاص

قرارداد حسابرسی چیست و سیستم حسابرسی باید چگونه باشد؟

بیشتر موضوع این کتاب روی نظرات حسابرسی و نوع حسابرسی تمرکز دارد. من مجبور هستم، قبل از شروع این فصل درباره نکات مهم حسابرسی صحبت کنم. حسابرسی قبل از اینکه با کارفرما قرارداد منعقد کند، موظف هست از شرکت مورد نظر و هیئت مدیره و دیگر مواردی که احساس میکند برای کار حسابرسی مهم هست، تحقیق کند، که آیا کارفرما شرایط عقد قرارداد، و بعد با کارفرما قرارداد منعقد میکند (یعنی آیا کارفرما و شرکت سابقه کیفی یا اختلال در مساله حسابرسی رخ می دهد یا خیر، و بعد قرارداد منعقد میکند)، حالا هنگامی که تصمیم گرفته است قرارداد با شرکت ببندد، آیا قرارداد را چگونه تنظیم کند که در آینده به مشکل نخورد (برای این موضوع هم باید از استانداردهای حسابرسی کمک بگیرد)، حالا مراحل حسابرسی شروع میشود. یک حسابرس معمولاً سیستم کنترل داخلی شرکت را در نظر میگیرد، حالا شاید از خودتان پرسید سیستم کنترلی داخلی شرکت چیست؟ سیستم کنترل داخلی شرکت در واقع قلب مدیریت شرکت، یعنی کلیه فرایندهای تولید و مالی (گزارشات حسابداری) را دربر میگیرد، یک حسابرس معمولاً فرایند حسابرسی، انعقاد قرارداد و مدت اتمام حسابرسی را بر حسب کنترل داخلی شرکت مدنظر قرار میدهد. لازم به ذکر هست یک شرکت حسابرسی، نمیتواند فقط کسی که حق امضاء دارد، فرایند حسابرسی را انجام دهد، شرکت های حسابرسی معمولاً یک تیم یا چند تیم حسابرسی می باشند تا بتوانند حسابرسی کنند، همان طوری که قبلاً در بالا ذکر کرده ام معمولاً در سیستم حسابرسی، دو نفر حق امضاء دارند و دیگران معمولاً کمک حسابرس، مدیر سرپرست تیم حسابرس، و مدیر ارشد تیم حسابرس (یا ناظر بر تیم حسابرس) می باشند، که به صورت یک سیستم به همدیگر مرتبط هستند و با همدیگر کار میکنند و اگر یک نفر در سیستم حسابرسی، خوب به وظایف خود رسیدگی نکند، امکان دارد در سیستم حسابرسی و حتی در گزارشات حسابرسی اختلال ایجاد کند، به همین دلیل در سیستم حسابرسی، گروه ناظر یا سرپرست تیم، گذاشته شده تا بتواند بر فرایند حسابرسی، کنترل کند. معمولاً هر چی تیم گروه از سطح معلوماتی بالاتری و سطح تجربه بهتری داشته باشند، گزارشات حسابرسی دقیقتر انجام میگیرد، تیم حسابرسی مانند یک دارایی نامشهودی می ماند که هر چی سطح توانایی آنها بالاتر باشد، قیمت دارایی نامشهود بهتر و کیفیت گزارشات حسابرسی بهتر صورت میگیرد، در واقع شرکت حسابرسی باید روی نیروهای متخصص تمرکز کند، معمولاً اگر حسابرس گزارشات حسابرسی را امضاء کند و گزارش حسابرسی مشکل داشته باشد، باید شرکت حسابرس و کسی که گزارش حسابرسی را امضاء کرده است جواب گو باشد، و امکان دارد حق امضاء آن لغو و پیگیری قانونی گردد، و خسارت پرداخت کند. معمولاً شرکت های حسابرسی، توسط شرکت های حسابرسی دیگر، کنترل کیفیت (یعنی سوال و آزمون طرح میشود یا یک سمینالی برگزار میکنند تا کیفیت کار حسابرسی، سنجیده شود و معمولاً پیشگامان گفته می شود) برگزار میشود، تا بتوانند کنترل کیفیت موسسات سنجیده شوند. اما بعضی از حسابرسان خودشان را در برابر گزارشات پر ریسک بیمه میگرداند اما متأسفانه دیگر شرکت بیمه قراردادهای حسابرسی را بیمه نمیکند زیرا شرکت بیمه صدمه زیادی بابت این موضوع خورده است. میخواستم درباره سیستم کنترلی صحبت کنم متأسفانه خیلی به نکات حاشیه ای پرداختم، خوب سیستم کنترلی باید ابتدا توسط حسابرس سنجیده شود، حسابرسان ماهر معمولاً، حسابرسی سیستمی یا تحلیلی پیاده میکنند تا سطح خطر و زمان حسابرسی را ارزیابی کنند، معمولاً حق الزحمه حسابرسی به زمان و خطر ریسک حسابرسی بستگی دارد. پس باید

حتمی سیستم کنترلی کارفرما محاسبه گردد. متأسفانه در ایران قانونی برای تحلیل ها و ریسک ها مقبول تعیین نشده است و فقط، استاندارد برایش نگارش شده است، اما استاندارد به صورت کلی و بدون ریزه کاری قید شده است، دلیل هم دارد، چون که هر موسسه حسابرسی، سطح ریسک و پذیرش خطرهای احتمالی برایش متفاوت هست و از طرفی هر موسسه حسابرسی، از روش ها و آنالیز های خیلی خاص برای محاسبه ریسک استفاده میکنند، و خود عدد خطر و محاسبه شده برای هر شرکت حسابرسی متفاوت هست، (خدا کند در آینده نزدیک یک استاندارد کامل نوشته شود). حالا باز یک سوال دیگر مطرح شد سطح خطر چیست؟ و نحوه محاسبه آن چگونه است؟ و خود ریسک و یا خطر چند نوع هست؟ و یا از چه نرم افزارهای برای محاسبه استفاده میشود؟ برای جواب به این سوالات باید بگوییم، خود خطر نوع هست خطر پنهان (یا عدم کشف) و خطر آشکار و خطر محاسبه شده. پس سه نوع خطر و ریسک باید درباره اش توضیح دهیم، یا به عبارتی که خواسته باشیم به صورت تئوری وار درباره خطر صحبت کنیم. به نکات زیر توجه کنید.

حسابرسی مبتنی بر ریسک:

حسابرسان تا سه دهه پیش تلاش می کردند با انجام آزمونهای محتوای گسترده (سندرسی و سایر روش های حسابرسی) خطر حسابرسی را کاهش دهند، اما توسعه شرکت ها و افزایش روزافزون حجم عملیات آن ها، حسابرسان را با مشکل روبرو نمود. از سوی دیگر پیشرفت فن آوری اطلاعات و ابزارهای آن (مانند رایانه) و بهره گیری از علوم ریاضی و آمار، حسابرسان را در وضعیتی قرار داد که بتوانند روش علمی و قابل استفاده برای خود بدست آورند و با استفاده از مدل خطر حسابرسی و محاسبات ریاضی، مقدار خطر حسابرسی و عناصر تشکیل دهنده آن (خطر ذاتی، خطر کنترل و خطر عدم کشف) را از پیش برآورد و تعیین کنند. حسابرسان با تعیین خطر عدم کشف می توانند نوع و ماهیت، زمانبندی اجرا و حدود آزمون های محتوای لازم را برای تامین پوشش کافی در برابر خطر حسابرسی، مشخص کنند.

هدف از بکارگیری حسابرسی مبتنی بر ریسک، افزایش کارایی و اثربخشی حسابرسی است، زیرا با تعیین نوع و ماهیت، زمان بندی اجرا و حدود آزمون های محتوا به گونه ای معقول و همراه با قابلیت پاسخگویی کامل، رسیدگی ها به میزان مناسبی انجام گردیده و در نتیجه زمان صرف شده به سطح منطقی تری تغییر می یابد. در طرح کلی حسابرسی در صورت اتکا بر سیستم کنترل داخلی، آزمون های محتوا محدود و در صورت عدم اتکا بر سیستم کنترل داخلی، آزمون های محتوا گسترده تر پیش بینی و انجام میگیرند.

در حسابرسی مبتنی بر ریسک، حسابرسی پس از کسب شناخت اولیه از سیستم های حسابداری و کنترل داخلی (ثبت سیستم با استفاده از شرح نوشته، پرسش نامه کنترل های داخلی و نمودگر یا تلفیقی از آنها و انجام دادن آزمون شناخت سیستم)، خطرهای ذاتی و کنترل را برآورد می کند. برآورد اولیه از خطرهای ذاتی و کنترل، حسابرس را در تشخیص قابل اتکا بودن سیستم کنترل داخلی، کمک می کند. در صورت قابل اتکا بودن سیستم کنترل داخلی،

حسابرس به آزمون کنترل هایی می پردازد که می خواهد بر آن اتکا کند. پس از اجرای آن، و کسب نتایج حاصل از اجرای آن می تواند برآورد اولیه از خطرهای ذاتی و کنترل را تعدیل نموده و نهایی کند.

تعریف حسابرسی مبتنی بر ریسک:

حسابرسی مبتنی بر ریسک را می توان به عنوان فرایند شناسایی و گزارش ریسک تحریفات با اهمیت در صورتهای مالی دانست. از این رو اولاً حسابرسی نیازمند شناسایی حوزه هایی است که دارای ریسک بالایی از تحریفات با اهمیت اند؛ ریسک های مذکور محدوده هایی هستند که مستلزم کاربرد روش های گسترده تری خواهند بود. ثانیاً حسابرسی باید تعیین کند که چقدر و چگونه روش های خود را برای حوزه های کم ریسک کاهش می دهد. همچنین جهت شناسایی ریسک تحریفات با اهمیت باید موارد زیر تجزیه و تحلیل شود:

الف) ریسک واحد تجاری (ریسکی که یک رویداد بر تحقق اهداف شرکت اثر منفی می گذارد)

ب) چگونگی برخورد مدیریت با ریسک های مذکور.

ج) تعیین محدوده ریسک هایی که مدیریت به آنها توجهی نکرده است.

اهمیت و ریسک حسابرسی:

در مورد مفهوم اهمیت، محافل حرفه ای در سطح جهان اغلب رهنمودها یا استانداردهایی انتشار داده اند. و از جمله ارتباط "اهمیت" و "ریسک حسابرسی" را تشریح کرده اند. با توجه به حیاتی بودن درک صحیح این ارتباط در حسابرسی مبتنی بر ریسک، این بخش به موضوع «اهمیت و ریسک حسابرسی» اختصاص یافته است. اصولاً اهمیت در ارتباط با کاربرد اطلاعات توسط استفاده کننده صورتهای مالی مفهوم پیدا می کند. براین اساس، اطلاعاتی دارای اهمیت شناخته می شود که حذف یا ارایه آن به شکل نادرست بتواند بر تصمیمات اقتصادی استفاده کنندگان از صورتهای مالی تاثیر بگذارد. به تبع این تعریف، درحسابرسی نیز اهمیت یک موضوع به قضاوت حسابرس در مورد نیازهای یک فرد منطقی که بر صورتهای مالی اتکامی کند، بستگی دارد. این قضاوت شامل ارزیابی مبالغ یا ماهیت و کیفیت حذف یا ارایه نادرست اطلاعات است. رهنمودهای حسابرسی صادر شده از سوی محافل حرفه ای بین المللی در ارتباط با «اهمیت» بر موارد زیر اتفاق نظر دارد:

۱) برنامه ریزی و اجرای عملیات حسابرسی باید به گونه ای انجام شود که انتظار معقولی جهت کشف تحریفهای با اهمیت وجود داشته باشد. قضاوت حسابرسی در مورد اهمیت، معطوف به جنبه های کمی و کیفی اطلاعات است.

۲) حسابرس باید در ارزیابی جنبه کیفی و ماهیت یک موضوع دقت کافی به خرج دهد زیرا گاه، اشتباهات کوچک از لحاظ مقداری، اثری با اهمیت بر اطلاعات مالی دارد.

۳) حسابرس باید در موارد زیر مفهوم اهمیت را مدنظر قرار دهد:

- در تعیین ماهیت، زمان و میزان آزمونهای حسابرسی
- ارزیابی اثر تحریف بر اندازه گیری و طبقه بندی حساب ها همراه با تعیین کفایت ارایه و افشای اطلاعات مالی.
- ❖ با توجه به مراتب فوق می توان نتیجه گرفت که:
 - اولاً- اهمیت را اثر اطلاعات بر استفاده تعیین می کند. آستانه یا نقطه آغاز اهمیت، نقطه ای است که یک قلم اطلاعات برای قضاوت یا تصمیم گیری یک فرد منطقی مهم تلقی شود.
 - ثانیاً- یکی از هدف های حسابرسی این است که حسابرس در مقام فردی منطقی، حسابها را مورد رسیدگی قرار دهد و از قضاوت خود جهت تعیین اهمیت موضوعات استفاده کند. بدین ترتیب، قضاوت های مربوط به اهمیت، بخشی از مجموعه قضاوت هایی است که حسابرس در مورد درست و منصفانه بودن تصویر صورتهای مالی انجام می دهد.
 - ثالثاً- قضاوت های مربوط به اهمیت، هم کمی و هم کیفی است جنبه کیفی اهمیت، مشکل ترین جنبه ی آن از لحاظ قضاوت است.
 - رابعاً- قضاوتهای مربوط به اهمیت را باید هم در مرحله برنامه ریزی و هم در مرحله ارزیابی نهایی فرایند حسابرسی انجام داد. در عمل نمی توان همه موارد تحریف را که از لحاظ کیفی مهم هستند، کشف نمود زیرا رهنمودهای عملی در مورد برنامه ریزی بیشتر معطوف به تحریفهای کمی است. با این حال، حسابرس باید قضاوت خویش را در شناخت زمینه های مهم تحریف کیفی احتمالی به کار گیرد تا شواهدی در مورد احتمال وجود چنین تحریفهایی گرد آورد.

استفاده از اهمیت توسط حسابرس:

هر یک از حسابرسان به دلایل خاصی از این مفهوم استفاده می کنند. جدول زیر راههای استفاده از اهمیت به وسیله حسابرس را نشان می دهد:

راههای استفاده از اهمیت توسط حسابرس	
-	در نشانه گیری تلاش حسابرسی به جنبه های مهم
-	در تصمیم گیری نسبت به ماهیت و میزان کار حسابرسی
-	در طراحی نمونه های آماری
-	در تصمیم گیری نسبت به میزان اتکا بر حسابرسان داخلی
-	در ارزیابی نیاز به استفاده از خدمات سایر متخصصان در جریان عملیات حسابرسی
-	در ارزیابی اشتباهات کشف شده در جریان عملیات حسابرسی

- در صدور گزارشهای غیرمقبول

رابطه اهمیت و ریسک حسابرسی:

بین ریسک حسابرسی و اهمیت رابطه ای معکوس وجود دارد. اگر آستانه اهمیت افزایش یابد ریسک حسابرسی کاهش پیدا می کند و بر عکس. برای روشن شدن مطلب، ریسک پذیرش نادرست را (یعنی ریسک ارایه گزارش مقبول در مواردی که حسابها تصویری درست و منصفانه نشان نمی دهند) در نظر می گیریم. اگر سطح اهمیت را بالا ببریم، احتمال کمتری وجود دارد که اظهار نظر حسابرس نامناسب باشد.

فرض کنید که حسابرس ابتدا آستانه اهمیت را در سطح یک میلیون ریالی قرار دهد. و ریسک حسابرسی را در سطح ۵٪ می پذیرد. به عبارت دیگر وی به دنبال ۹۵٪ اطمینان است که همه تحریفهای یک میلیون ریالی و بالاتر کشف شود. حسابرس کارش را بر این مبنا انجام می دهد ولی در پی آن نتیجه می گیرد که آستانه اهمیت می توانست ۱/۲ میلیون ریال باشد. در نتیجه وی اکنون اطمینان بیشتری (یعنی ریسک کمتری) نسبت به آنچه قبلاً ضروری بود دارد چراکه با اطمینان بیشتری تحریف های ۱/۲ میلیون ریالی و بالاتر از آن را می تواند کشف کند. بدین ترتیب رابطه معکوسی بین ریسک حسابرسی و اهمیت وجود دارد.

تفاوت های حسابرسی مبتنی بر ریسک با حسابرسی سنتی:

الف) نوع ریسک هایی که مورد ارزیابی قرار می گیرند.

ب) چگونگی ارزیابی ریسک های مذکور.

به طور کلی رویکرد حسابرسی سنتی تنها بر ریسک های حسابرسی تمرکز دارد. در برنامه ریزی یک حسابرسی، حسابرس الف) نگران آن است که کنترل های داخلی کافی وجود داشته باشد و در عمل نیز به نحو مناسب اجرا شود (ریسک کنترل). ب) روش های حسابرسی مورد عمل بتوانند تحریف ها را کشف نمایند (ریسک کشف). ج) همچنین حسابرس نگران ریسکهای ذاتی است یعنی عواملی که بر ثروت مالی سازمان اثری می گذارند اما مدیریت و کنترل آنها دشوار است.

حسابرسی مبتنی بر ریسک نسبت به حسابرسی سنتی یک گام به جلو می گذارد و نه تنها بر ریسک حسابرسی تمرکز می نماید بلکه بر ریسک تجاری مشتری نیز تاکید می کند زیرا این ریسک میتواند بر سود آوری یک شرکت اثر بگذارد و به نوعی کلید حیات شرکت است. برای تجزیه و تحلیل این ریسک حسابرس در پیچه ای به عملیات شرکت حفر می نماید تا دریابد ساز و کارهای عملیات شرکت چگونه است از این رو شرکت با چه ریسک های تجاری کوتاه مدت و بلندمدتی روبرو است. به این طریق حسابرس می تواند با ارزیابی مستقل تمامی عوامل موثر بر تجارت و کسب و کار مشتری به مدیریت در کارآمد کردن عملیات یاری رساند.